

"ניו יורק עדיין עולה לי בחלומות, אבל אני שלמה עם זה שעזבתי"

היא ויתרה על בעל ועל קריירה מוזיקלית בניו יורק כי התגעגעה לירושלים. באחרונה הוציאה סינגל שני מתוך אלבום בכורה בעברית, שיופץ בקיץ, וכיום היא מטפלת באמצעות תרפיה במוזיקה בנוער בסיכון. תכירו את עופרי אליעז, זמרת מקומית, רגע לפני הפריצה הגדולה

מאת דפנה יעקובוס | צילומים מגד גוזני, יח"צ, שירן ענטבי

חשבה שזה מעיד על רגישות, אך הסכימה לתת את מספר הטלפון שלה רק אחרי ששמעה את יכולת האלתור שלו על הגיטרה. הם התחילו תנו בשנת 2,000 אך בסופו של דבר, הגעגועים שלה לישראל, ומנגד, היציאה שלו לסיבובי הופעות ברחבי ארצות הברית, הובילו אותם להבנה שהם מושכים לכיוונים מנוגדים. הם החליטו להיפרד, שלוש שנים בלבד לאחר החתונה, ואליעז חזרה לישראל.

עזרה לנוער בסיכון

מיד כששבה ארצה, סיימה לכתוב את התזה לתואר השני בתרפיה במוזיקה, לימודים שהחלה בתקופת שהייה בארצות הברית. "לימודי התרפיה במוזיקה היו אינטנסיביים רגשית אך מדהימים", היא מספרת, "מצאתי דרכים נוספות לעבודה קולית, מוזיקלית ויצירתית פרט לעזרה על במה. הלימודים איפשרו לי להמשיך לעסוק במוזיקה מנקודה שאינה נרקסיסטית בלבד".

כיום, מלכד העבודה על הריסק, עובדת אליעז בתרפיה במוזיקה עם נוער בסיכון בויצ"ו ירושלים. נוסף על כך, היא מעבירה סדרי נאות טיפול בקול, מלמדת על שימוש בקול בתרפיה באוניברסיטת בר אילן ונותנת שיעורי פיתוח קול. "בבית הספר יש מגוון תרפיות. תרפיה בדרמה, תרפיה בתנועה, ביבליותרפיה ותרפיה באמנות", היא מספרת על העבודה בויצ"ו, "כל ילד זכאי למפגש שבועי, וכל אחד בוחר בעצמו מתוך האופציות האלה. במפגש הראשון אני מציגה את עצמי ומספרת להם על האפשרויות שיש בתוך החדר, שזה כלי הנגינה, עבודה עם שירים כתובים או אלתור. כשעוברים עם חומר כתוב, התכנים קשורים לחיים. שיר על אהבה כואבת, למשל, ייגע במי שחווה את זה באותו זמן בחיים שלו. יש גם אפשרות לעבוד עם תוכנות מוזיקה על מחשב. בעצם הם יוצרים את המוזיקה שלהם והופכים להיות מפיקים מוזיקליים. אני אישית מאוד אוהבת אלתורים. גם אם יש שיר כתוב, אני אוהבת לצאת ממנו לאלתור. יש ילדים שמעדיפים רק לדבר איתי. בתוך התרפיה, כל מפגש הוא עולם בפני עצמו. הם באים עם מצב הרוח שלהם, עם מה שעבר עליהם במשך היום, ומחליטים מה הם רוצים לעשות איתי בחדר".

יש לפעמים התנגדות מצדכם לתהליך?

"יש מצבים שתלמיד אומר שלא בא לו לעשות כלום, ואז אני משקפת לו שאני לא מוציאה שפנים מהכובע ושהעבודה היא משותפת. אפשר גם ללכת לכיוון אחר - אם התלמיד עייף מאוד ורוצה להיכנס למצב של התרגעות, אני עושה איתו דמיון מודרך".

יש מקרה טיפוסי שזכור לך במיוחד?

"טיפלתי בילד שכבר לא לומד בבית הספר, שהיו לו בעיות חברתיות, ובמפגשים היה אומר ששמעם לו כל הזמן. חלק מהעניין בנגינה יהיה או אפילו בנגינה לאדם שמקשיב, הוא שזה אינטימי מאוד ודורש רגת חשיפה מסוימת. היה צורך קודם כל לבנות אמון כדי שבכלל ירגיש נוח לעשות משהו בחדר. בהתחלה התגובות שלו היו נורא אטיות. הייתי שואלת שאלה, ועד שהוא היה עונה לי, כבר הייתי חושבת שהוא לא שומע בכלל את מה ששאלתי. היתה לי תחושה שהוא כאילו מאחורי זכוכית. כל השנה הראשונה של התרפיה היה לי לא קל. לא ברור לי אם הוא רוצה לענות לי בכלל או אם הוא שמע והבין. בהמשך התברר שהוא שמע והבין הכל ושהוא אינטליגנטי בצורה בלתי רגילה ושיש לו חוש הומור משגע, אבל ההתחלה היתה קשה מאוד".

תילים באנגלית כבר החלו לזלוג לחלומות של עופרי אליעז; אחד הגיטריסטים המצליחים בארצות הברית כתב עליה שיר; ואפשרות אמיתית לקריירה מוזיקלית בניו יורק היתה ממש בהישג ידה. דווקא בשלב הזה, במר קום להתמסר לטעמו המתוק של התפוח הגדול, לשיעורי דיקציה ול-פראפצ'נו בסטארבוקס, היא בחרה לארוז את הפקלאות ואת החתולים, ומצאה את עצמה שוב בעליות לירושלים. כיום, אליעז לא מתחרטת על הבחירה ההיא, שהובילה אותה לחיות ברחביה. "נורא התגעגעתי לעיר", היא מתוודה, "הגעתי פעמיים בשנה לביקור, וממש חייתי בשני עולמות בה בעת. יכולתי לקחת שיעורי דיקציה בניו יורק כדי לשיר ללא מבטא, אבל היתה לי התנגדות חזקה לזה. לא הסכתי לזאת על המבטא שלי. ניו יורק עדיין עולה לי בחלומות, אבל אני שלמה עם זה שאני לא שם".

אליעז אמנם ויתרה על האפשרות לקריירה מוזיקלית בחו"ל, אך היד עוד לגמרי נטויה בכל הנוגע לקריירה בישראל. ב-2005 היא הוציאה בישראל דיסק שירי לאדינו, שהוקלט ברובו כשחיה בניו יורק, ובאחד רונה הוציאה את הסינגל השני מהאלבום השני שלה, והראשון שיכלול רק שירים בעברית, שצפוי לצאת בקיץ. הסינגל "לאן נביט" עוסק בהחלטות גורליות.

אליעז בהחלט מתורגלת בהתמודדות עם החלטות כאלה. מראה הצינום, שערך הארמוני והחיוך השקט שעל פניה אינם מסגירים את הטלות הרבות שעברה. אותה שיבה מניו יורק לוותה בטלטה כזו:

גירושה מהגיטריסט המצליח אלכס סקולניק, המוזיקאי שכתב עליה שיר.

ומה עלה בנוהלו של השיר?

"כשהתגרשנו, באמת שאלתי אותו מה יהיה עם השיר", היא מתייחסת, "הוא אמר שזה לא נורא - גם לג'ון קולטריין יש שיר על אשתו לשעבר".

בארץ שמו של סקולניק מוכר רק למעטים, אך בארצות הברית עצם אזכור שמו עלול להביא ילדות לידי צווחה. יש אפילו רגם גייטרה הנקרא על שמו. הם נפגשו במהלך הלימודים לתואר הראשון ב-Mannes School of Music בניו יורק. היא לא זיהתה את הכוכב, וזה דווקא מצא חן בעיניו. בהתאם לתפאורה האמריקאית מסביב, הרגע הראשון שבו נפגשו עיניהם של הצעירה הישראלית והגיטריסט האמריקאי היה יכול להיות חומר טוב לכל תסריטאי קומדיות רומנטיות נלהב: היא סבלה מכאב ראש מרוב לחץ, רגע לפני שהיתה צריכה להעביר הרצאה באנגלית מול כל הכיתה, והוציאה אקמול מקופסה. הגלולה נפלה על הרצפה, הוא הרים אותה בשבילה, והיא

המשך מהעמוד הקודם

ואיך התפתח הטיפול?

"במהלך השנה הראשונה הוא התחיל קצת לנגן בפסנתר, והתגלה שיש לו יכולת נגינה מדהימה – לגמרי מהראש – הוא לא ניגן לפני כן מעולם. היו יוצאות ממנו יצירות מוזיקליות בסגנון המלחין סאטי. דרך זה עלה נושא הפרפקציוניזם שלו, שהוא רוצה שהכל יהיה מושלם, אבל כשמאלתרים, זה לא מושלם. חלק מהעניין הוא ליהנות מהתהליך ולא רק מהתוצאה, ודרך זה להרחיב את המיכל של הגמישות שלנו לגבי דברים. העיקרון מאחורי תרפיה במוזיקה זה שמה שקורה בחיים של המטופל מחוץ לחדר, יקרה באיזשהו אופן גם בתוך החדר, באינטראקציה איתו, תוך כדי התהליך המוזיקלי, ומה שקורה בתוך החדר יחלחל בסופו של דבר גם לעולם בחוץ. זאת אומרת שאם דברים נפתחים ונפתרים בחדר, התקווה היא שזה יגיע לחיים".

ומה קרה איתו בהמשך?

"בשנה השנייה שלנו יחד הוא הוריד את הזכוכית. הוא התחיל לספר לי יותר על החיים שלו, לשתף אותי בעולם הפנימי שלו ובדברים שהוא עושה מחוץ לבית הספר. המשכנו לעבוד הרבה עם הנגינה שלו, ואני הצטרפתי אליו. כאן נכנס האלמנט של קשר בינאישי בין כלי נגינה וגם בין שני אנשים. לאט לאט גם הוא התחיל להרחיב את המיכל שלו, מהמקום הזה של הגמישות. הוא התחיל להיות יותר שלם עם מה שהוא עושה, גם אם זה לא במאה אחוז מדהים, ופתאום יצא לו תו שהוא לא אהב. החלה הנאה מהתהליך, וזה התחיל לחלחל גם לכיתה, והשפיע על מיומנויות התקשורת שלו עם נערים אחרים. הוא עלה להופיע באירועים שונים בבית הספר בתחילת העבודה איתו, הרעיון שהוא יעלה על במה או בכלל יעשה משהו מול קהל היתה דבר בלתי נתפס. אני לא יכולה להגיד שההצלחה הייתה אך ורק בזכות התרפיה – בתוך בית הספר יש מערך שלם ומדהים של מורים, יועצים ועובדת סוציאלית – אבל בתוך הטיפול במוזיקה ראיתי את ההתקדמות ושמתי על זה דגש מאוד חזק. זה טיפול שאני זוכרת מאוד לטובה, בייחוד בגלל נקודת ההתחלה, שהיתה כל כך במינוס".

חלומות של אתמול

את הסינגל "לאן נביט" הלחין רועי רו והפיק אלידע רמון. המילים לשיר עלו אצלה בדרך לא שגרתית: "הטקסט עלה לי בחלום", היא מספרת, "עלו לי שורות. אני לא זוכרת אם הן היו שורות כתובות או שאמרתי את הטקסט בחלום עצמו. קמתי, כתבתי את המילים וחזרתי לישון. כשמסרתי את הטקסט להלחנה, רועי רו היה זקוק לעוד מילים, ולכן הוספנו עוד שורות, אבל הבסיס של השיר הוא מה שחלמתי".

מה הוביל אותך אז לכתוב אותו?

"השיר עוסק בחלומות ובשברים, בצמתים ובבחירות שעושים בחיים. הנושא עלה לי אז, בזמן שעשיתי חשבון נפש, מבחינה אישית ומקצועית. הייתי אחרי גירושים, ובחנתי את המקום שהייתי בו, לעומת החלומות שלי בגיל 19".

ומה היו החלומות בגיל 19?

"הרגשתי אז גדולה. הייתי בגרעין נחל, ואחר כך הופעתי עם גיטריסט בצוות הווי מרכז. הרגשתי שהנה, אני יוצאת לעולם הגדול ועוד רגע זה קורה. ואז גיליתי שהחיים הם לא מה שחשבתי. והיו המשברים שעברתי. הגירושים. החיים הם יותר דינמיים ממה שנראה, ואני הייתי כל כך תמימה. אולי בגלל שבאתי מבית דתי".

בהחלט ניתן לתאר את החיים של אלידע כדינמיים. וזו תהיה אפילו לשון המעטה. היא ידעה תהפוכות רבות, נעה בין אמונות, בין ערים, ואפילו בין ארצות. הוריה התגרשו כשהיתה בת שלוש, ומאז נדרה עם

בגיל 19 הרגשתי גדולה. הייתי בגרעין נחל, ואחר כך הופעתי עם גיטריסט בצוות הווי מרכז. הרגשתי שהנה, אני יוצאת לעולם הגדול. ואז גיליתי שהחיים הם לא מה שחשבתי. והיו המשברים שעברתי. הגירושים. החיים הם יותר דינמיים ממה שנראה, ואני הייתי כל כך תמימה"

המשך מהעמוד הקודם

אמה בין בתים ומקומות שונים. כשהיתה בת עשר חזרה אמה בתשובה והכניסה אותה ללימודים בבית הספר בית יעקב בירושלים. "מילדת פרחים, שהלכה יחפה וישנה באוהלים, הפכתי לילדה חרדית לבושה גרביונים ושרוול ארוך", היא משחזרת את המעבר הקיצוני.

איך התמודדת עם השינוי?

"הייתי ילדה צייתנית. האמנתי שאם אבא אומרת שזו הדרך הנכונה, אז היא צודקת. רק שנים אחר כך הבנתי שהמעבר היה יותר מדי בשבילי. לי הוא ניתק אותי מקשר עם בנים ומקשר עם אבא שלי. כמשפחה חרדית רגילה הילדה סופגת את האנרגיה הגברית בבית מהאחים ומהאבא, ואנחנו היינו רק אבא ואני. היא התחנתה מחדש רק כשהייתי בת 15. ככל פעם שבאתי לבקר את אבא שלי בעפולה, היה קשה להיות ילדה חרדית בבית חילוני."

ואיך חווית את הדת, בילדה?

"יש עניין לא פשוט שאני מייחסת אותו לחזרה בתשובה, והוא שבאמת האמנתי כילדה שביום כיפור קיים סיכוי אמיתי שימיתו אותי בדרך נוראית. מספיק שלא השתמשתי בסוג משחת השיניים הנכון בשבת, זה כבר חטא שנחשב על המאזניים. אם יש לי אפילו רק חטא אחד יותר ממעשה טוב במאזן הכולל, יש סיכוי שאמות. האמנתי שאני צריכה להתפלל חזק כדי שאלוהים לא יעניש אותי. הגברים היו כבר הולכים הביתה, ואני הייתי נשארת להתפלל חזק עם הרבה כוונה. אומרת את כל התילים. לא הייתי הולכת לישון. לילדה בת 13 זה לא בריא לחיות עם כוונת כזה".

מתקופה זו זוכרת אליעז גם דלות נוראית: "כשאמי התקשתה לשלם את שכר הדירה, היא הכניסה דיירת לחדר שלי, ואני עברתי לגור איתה באותו חדר. אכלנו בעיקר לכיבות לבן, שהיו זולות להכנה, ובשבת היינו מתארחות אצל משפחות".

חזרה בתשובה

ההתרחקות מהדת באה בשלבים. תחילה עברה אליעז לבית הספר צביה, השייך לזרם הדתי לאומי. מעבר חד יותר התרחש בתיכון, כשהחליטה ללכת למגמת תיאטרון בתיכון לאמנויות, אך עדיין הגי' דירה את עצמה כרתיה. שם חוותה שוק תרבותי מסוים: "אני זוכרת איזה תרגיל שבו הייתי צריכה לרקוד ואלס עם אחד הבנים, ורעדתי כעלה נידף", היא משחזרת, "לא רקדתי עם בנים מעולם, ופתאום הייתי צריכה ליצור את האינטימיות הזו. זו היתה תקופה הווייה. הייתי יוצאת דופן. בהתחלה היו לי חברים, ואפילו ידיד טוב, אבל הייתי שונה מכולם. לא ידעתי אנגלית בכלל, והחברים שם הכירו לי את הרייר סטיירטס ואת פינג פלויד. אני הכרתי רק את חווה אלברשטיין. הם היו אומרים 'פאק' ואני לא ידעתי מה זה. אני זוכרת את הידיד שלי מסתכל עלי ואומר לי: 'מאיפה נחתת?' הרגשתי באיזשהו שלב שזה לא נדבק, והחברים שם התחילו להתרחק ממני".

את התיכון סיימה לבסוף בבית ספר אקסטרני. הדת נעזבה סופית בתקופת הצבא, שבה גם התעורר הרצון לשיר באופן מקצועי. עם תום השירות הצבאי, הוביל אותה החלום לשיר ללימודים ברימון. אחרי שנה החליטה לעזוב את בית הספר. בדומה להחלטות משמעותיות אחרות שעשתה בחייה, גם כאן, מאחורי הקלעים, עמד גיטריסט. "יש לי חולי-שה לגיטריסטים", היא מודה בחיך.

מה קרה ברימון?

"היתה שנה טובה, אבל אז יצאתי עם גיטריסט שאהבתי מאוד, ונשבר לי הלב. כנראה, עדיין הייתי תמימה מדי. לקחתי את זה קשה מאוד,

אלכס סקולניק

המילים של 'לאן נביט' עלו לי בחלום. אני לא זוכרת אם הן היו שורות כתובות או שאמרתי את הטקסט בחלום. קמתי, כתבתי את המילים, וחזרתי לישון. השיר עוסק בחלומות ובשברים, בצמתים ובבחירות שעושים בחיים. הנושא עלה לי אז, בזמן שעשיתי חשבון נפש, מבחינה אישית ומקצועית"

המשך מהעמוד הקודם

ונסעתי למשפחה בארצות הברית להתאווור. במהלך התקופה שם הת- קבלתי ל־Mannes School of Music, אחד מבתי הספר הטובים בעולם לג'אז. אבל אז חזרתי לארץ לביקור, שהתארך לארבע שנים. הייתי צריכה זמן בישראל כדי לקבל אומץ לעשות את הצעד הזה.

מה הוביל אותך לנסוע בסופו של דבר?

"מה שדירבן אותי הוא העובדה שאבי נפטר בפתאומיות. יום אחד דיברתי איתו בטלפון, וכמה ימים לאחר מכן התקשרו להודיע לי על ההלוויה. היתה לו מחלה נוירולוגית של כאבים נוראיים, שמוגדרים כשוקים חשמליים בפנים. 80 אחוז מהאנשים שלא עוברים ניתוח לגי- תוק העצב, מתאבדים בגלל הכאב, וזה מה שהוא עשה. זה היה טראומטי ועצוב, ועם כל זאת, זה פתח לי את העיניים. הבנתי שיום אחד אנחה פה, ויום אחר כך לא, והחיים קצרים מכדי לבזבז אותם. זה נתן לי רחיי פה, ותוך חצי שנה נסעתי לג'ורג'יה."

עדיין קצת תמימה אך קצת יותר מפוכחת, נחתה אליעז בניו יורק, לעוד סוג של שוק תרבותי: "כשהגעתי לשם חיפשתי היריה במשך תקופה, ונעתי ממקום למקום עם שתי מוזודות ושתי תולות. היריה הראשונה שמצאתי היתה ברחוב סנט מארק, איפה שמרוכזים כל סלוגי הקעקועים, הפאנקיסטים, ובכלל המוזורים של העיר. הרגשתי כמו עלי- סה בארץ הפלאות."

אך התברר שעליה רווקא הסתגלה די מהר לארץ הפלאות, ואליעז השלימה שני תארים, התחתנה והתגרשה והספיקה גם להקליט חלק ניכר מהאלבום הראשון שלה, של שירי הלאדינו.

מה בעצם הקשר שלך ללאדינו?

"החיים הובילו אותי לזה. בגיל 26 התחלתי לקחת שיעורי שירה בלאדינו, ובארצות הברית הופעתי בהרכב עם שירים בשפה הזו. אמרו לי שהקול שלי מתאים לסגנון. אני צוחקת שבטח הייתי דוברת לאדינו בגלגול קודם, אחרת אני לא יכולה להסביר את המשיכה שלי לשפה, לשירים ולתרבות של יהודי גלות ספרד. הרעיון להוציא דיסק עלה אחרי שבסוף הופעה אנשים ביקשו ממני דיסקים."

עכשיו כשאת עוברת על האלבום בעברית ומתחככת עם תעשיית המוזיקה בארץ, את מרגישה שקשה במיוחד למוזיקאי לפרוץ בארץ?

"אני חושבת שקשה לפרוץ בכל מקום. תעשיית המוזיקה בכל מקום בעולם היא מאתגרת ולא פשוטה. גם בניו יורק. יש את העניין הזה שכולם מדברים עליי, שהוא מחסום גלגל־צ. מתסכל, אבל צריך לקחת את זה בפרופורציות."

את מנסה לקדם את עצמך גם ברשת?

"אני בענייני היוטיוב, מייספייס, פייסבוק. יש לי אתר (www.ofrieli.com). אני מנסה להיות פעילה ברשת. אני לא חייט אינטרנט, אבל משתדלת."

ואיך היית מגדירה את סגנון המוזיקה שלך?

"שילוב של מוזיקה אתנית עם פופ, פולק וג'אז. 'אושר', הסינגל הראשון שיצא מהאלבום, הוא שיר עם עיבוד רוקיסטי, למרות שאני לא רואה את עצמי כרוקיסטית בכלל. הסינגל השני יותר מאפיין אותי."

ואיך את מתחברת, מפרספקטיבה של היום, לנושא שעליו מדבר "לאן נביט" – הצמתים בחיים?

"יש ספר של ביירון קייטי, שנקרא 'לאהוב את מה שיש'. אני לא כל כך מתחברת לספר עצמו, אבל הכותרת מאוד מדברת אלי. אני משתדלת לאהוב את מה שיש ולהשלים עם מי שאני, עם מה שעברתי ועם מה שיש לי עכשיו. גם אם זה לא מה שתיכננתי, מה שיש עכשיו הוא טוב כמו שהוא. אנשים אומרים לי שאני יכולה לכתוב ספר על כל מה שעבר עליי, אז אני אומר שנכון, אבל מצד שני יש אנשים שעברו דברים הרבה יותר חזקים ומסעירים ממני. ליר המטופלים שלי, אני זה פיס אוף קייק. עניין של פרספקטיבה." ★

נורא התגעגעתי לעיר הגעתי פעמיים בשנה לביקור, וממש הייתי בשני עולמות בה בעת. יכולתי לקחת שיעורי דיקציה בניו יורק כדי לשיר ללא מבטא, אבל היתה לי התנגדות חזקה לזה. לא הסכמתי לוותר על המבטא שלי. ניו יורק עדיין עולה לי בחלומות, אבל אני שלמה עם זה שאני לא שם"